

Aruanne kaitseväeteenistuskohustuse täitmisest riigis 2005. aastal

1. Sissejuhatus

Kaitseväeteenistuskohustuse täitmist 2005. aastal korraldas Kaitseministeerium kooskõlas "Kaitseväeteenistuse seaduse" 5. peatüki "Kaitseressursside Amet, kaitseväeteenistuse komisjon, arstlikud komisjonid", 6. peatüki "Tegevteenistus" ja 7. peatüki "Reservteenistus" sätetega.

Kaitseväekohustuslasi arvestasid kuni 31.07.2005 riigikaitseosakonnad Vabariigi Valitsuse 12. veebruari 2002. aasta määrusega nr 75 "Kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riikliku registri" asutamine ja registri pidamise põhimäärus" asutatud Kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riiklikus registris. Alates 01.08.2005 alustas tööd Kaitseressursside Amet.

2. Kaitseväekohustuslaste arvestus

Arvestust peetakse kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riiklikus registris, Nimetatud register tegi 2005. aastal läbi põhjaliku uuenduse, mille käigus 15 seni eraldatult eksisteerinud andmekogu ühendati.

Seisuga 01.12.2005 oli registrisse kantud 313982 kaitseväeteenistuskohustuslast, alljärgneva jaotusega:

1. kutsealused	31701
2. ajateenijad	2290
3. tegevteenistuses	2998
4. reservväelased	194964
5. eruväelased	17
6. arvele võtmata	17633
7. arvelt kustutatud	64379

Naissoost kodanikke on registris 191.

Seisuga 01.12.2005 oli arvel 91514 kutseelistesse aastakäikudesse (1977- 1988) kuuluvat kaitseväekohustuslast alljärgneva jaotusega:

		Seisuga 01.12.2005	
	Kokku kutseelised aastakäigud	91514	1+4+5+6+7+8
1	Arvel kutsealuseid	31 701	2+3
	<i>Nendest karistatud mittevabaduskaotusliku karistusega</i>	2219	
2	Ajapikendus:	13722	
2.1	haiguse või tervisehäire tõttu, KVTS § 53	3804	
2.2	perekondlikel ja majanduslikel põhjustel		
2.2.1	KVTS § 54 p 1	533	
2.2.2	KVTS § 54 p 2	98	
2.3	hariduse omandamiseks KVTS § 55 lg 2	9271	
2.4	kandideerimiseks või valitaval ametikohal töötamiseks, KVTS § 55 lg 3	4	
2.5	erandlikel asjaoludel Vabariigi Valitsuse otsusega § 57 lg 2		
2.6	Kaitseväeteenistuse komisjoni otsusega, KVTS § 41 lg 5 p 3	12	
2.7	Kõrgharidust omandama asunud ja teatanud ajateenistuskohustusele täitmise asumise aja, KVTS § 51 lg 3	1921	
3	Ei oma kehtivat ajapikendust	17 979	
	<i>Incl. ei ilmu kutsetele, hoiab kõrvale</i>	388	
	<i>Incl. andmed puuduvad</i>	3175	
4	Vabastatud ajateenistusse kutsumisest ja kustutatud Kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riiklikust registrist tegevteenistuseks mittekölblik, KVTS § 59 lg 1 p 1	27069	
5	Vabastatud ajateenistuskohustuse täitmisest ja võetud arvele reservis kõrgharidust omandama asunud, KVTS § 216 lg 1	7639	
6	Vabastatud ajateenistusse kutsumisest ja võetud arvele reservis	1459	
6.1	Kandnud vabaduskaotuslikku karistust, KVTS § 59 lg 1 p 2	949	
6.2	teeninud mõne teise riigi sõjaväes, KVTS § 59 lg 2	7	
6.3	saanud 28-aastaseks ajapikendustähtaja jooksul, KVTS § 59 lg 1 p 3	503	
7	Ajateenistuskohustus täidetud	21 356	
8	Ajateenistuses	2290	

3. Kaitseväeteenistuskõlblikkuse määramine

Riigikaitseosakondade arstlikud komisjonid jätkasid pärast Kaitseressursside Ameti moodustamist ilma suuremate muutusteta töökorralduses. Kaitseväeteenistuskõlblikkuse alusel jagunesid arvelolevad kutsealused seisuga 01.12.2005 alljärgnevalt:

Kaitseväeteenistuskõlblikkuse järgi (VV 24.01.02 m nr 40)	
kokku	31701
tegevteenistuseks kõlblikke	7066
tegevteenistuseks kõlblikke piirangutega	3108
tegevteenistuseks ajutiselt mittekõlblikke	3804
kaitseväeteenistuskõlblikkus määramata	17723

Kaitseväeteenistuskõlblikkuse muutumine 2004/2005 aastal

	2004	2005
Tegevteenistuseks kõlblik	21,4 %	13,3 %
Tegevteenistuseks kõlblik piirangutega	9,0 %	12,5 %
Tegevteenistuseks ajutiselt mittekõlblik	22,5 %	32,3 %
Tegevteenistuseks mittekõlblik	47,0 %	34,3%
Suunatud uuringutele	-	7,6%

2005. aasta jooksul suurenes jätkuvalt tegevteenistuseks ajutiselt mittekõlblike ja uue tendentsina ka tegevteenistuseks kõlblike piirangutega kutsealuste osatähtsus. Vähenes tegevteenistuseks kõlblike osatähtsus. Suur oli väljalangevus ka õppekogunemistele kutsutavate reservväelaste hulgas.

Kutsealustel esinevad tervisehäired, % valimist

Haigused	Kutsealuste kaitsevääteenistuskõlblikkus			
	Tegevteenistuseks kõlblikud	Tegevteenistuseks kõlblikud piirangutega	Tegevteenistuseks ajutiselt mittekõlblikud	Tegevteenistuseks mittekõlblikud
Lihaskonna- ja sidekoehaigused (M00-M99)	27	44	31	4
Ainevahetushaigused (E00-E99)	3		3	9
Psüühika- ja käitumishäired (F00-F99)	6	19	23	13
Vereringeelundite haigused (I00-I99)	3	4	9	22
Hingamiselundite haigused (J00-J99)	11	5	7	26
Seedeelundite haigused (K00-K93)	6	2	2	4
Naha- ja nahaaluskoe haigused (L00-L99)	3		1	9
Kuse- ja suguelundite haigused (N00-N99)	3	1		4
Kaasasündinud väärarengud (Q00-Q99)	11			
Mujal klassifitseerimata hälbepildid (R00-R99)	3	1	5	
Vigastused ja mürgistused (S00-T98)	8	3	7	
Diagnoos puudub		11		
Närvisüsteemihäired (G00-G99)		1	2	9
Silma- ja silmamanuste haigused (H00-H59)	16	4	2	
Kõrva- ja nibu-jätke haigused (H60-H95)		4	1	
Terviseisundit mõjustavad tegurid ja kontaktid raviasutustega (Z00-Z99)		1	5	
Nakkus- ja parasiithaigused (A00-B99)			1	
Kasvajad, lihaskonna- ja sidekoehaigused			1	

4. Ajateenistusse kutsumine

Teenistusse planeeriti 2005. aasta jooksul kutsuda (kaitseministri 12.11.2004. a käskkiri nr 279 "Kutsealuste ajateenistusse kutsumine kaitsevärke 2005. aastal" ja 08.04.2005. a käskkiri nr 111 "Kutsealuste ajateenistusse kutsumine kaitsevärke 2005. aasta II poolaastal") 2541 kutsealust.

Ajateenistusse ilmus 2319 kutsealust. Ilmumata jäi 36 kutsealust 28. nädala (1025 asemel ilmus 989) ja 189 kutsealust 41. nädala (1239 asemel ilmus 1050) kutsumistest.

Ajateenistusse kutsumise ülesande jaotus

Kutsealuste ajateenistusse kutsumist korraldanud asutus	Kutsealuste arv jaotuskava alusel ajateenistusse kutsumise tähtaegade lõikes				Kokku kutsealuste arv jaotuskava alusel
	2. nädal	15. nädal	28. nädal	41. nädal	
Põhja Riigikaitse Osakond	90	14	355	-	459
Kirde Riigikaitse Osakond	55		239	-	294
Lõuna Riigikaitse Osakond	58		235	-	293
Lääne Riigikaitse Osakond	40	20	196	-	256
Kaitseressursside Amet	-	-	-	1239	1239
Kokku	243	34	1025	1239	2541

Ajateenistusse kutsutute arv

Kutsealuste ajateenistusse kutsumist korraldanud asutus	Ajateenistusse kutsutud kutsealuste arv				Vahe plaani ja tegelikult ajateenistusse kutsutud kutsealuste arvu vahel	
	2. nädal	15. nädal	28. nädal	41. nädal		
Põhja Riigikaitse Osakond	90	14	343	-	-12	(459-447)
Kirde Riigikaitse Osakond	55		239	-	0	(294-294)
Lõuna Riigikaitse Osakond	58		211	-	-24	(293-269)
Lääne Riigikaitse Osakond	43	20	196	-	+3	(256-259)
Kaitseressursside Amet	-	-	-	1050	-193	(1239-1050)
Kokku	246	34	989	1046	-226	(2541-2315)
% jaotuskavaga võrreldes	101	100	96,5	84,4	91	

Ajateenistusse kutsutud kutsealuste iseloomustus

Asutus	Kutsealuste arv	Kaitseväeteenistus-kõlblikkuse aste		Riigikeelt mittevaldav	Karistatud	Kõrgkooli immatrikuleeritud	1. aasta üliõpilased	2. aasta üliõpilased	3. aasta üliõpilased	Kokku üliõpilasi	Omandatud haridus			
		Tegevteenistuseks kõlblikud	Tegevteenistuseks kõlblikud piirangutega								Kõrgharidus	Keskharidus	Põhiharidus	Alusharidus
RKO	1269	1024	245	108	26	-	57	40	71	168	58	1026	185	-
KRA	1046	705	341	?	70	96	15	16	24	151	12	641	371	22
Kokku	2315	1729	586		96	96	72	56	95	319	70	1667	556	22
% kogu-arvust		75,7	25,3								3,0	72	24	1,0

5. Muutused ajateenistusse kutsumise korralduses

Ajateenistusse kutsumise korralduses toimus 2005. aastal üks põhjalikumaid muutusi taasiseseisvunud Eesti ajaloos. Senised neli Kaitseministeeriumi hallatavate asutustena toimunud riigikaitseosakonda reorganiseeriti Kaitseressursside Ametiks. Senised riigikaitseosakondade eraldiseisvad registrid liideti terviklikuks kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riiklikuks registriks.

Reformi käigus reorganiseeriti riigikaitseosakonnad ja nende maakondlikud bürood Kaitseressursside Ametiks. Kaitseressursside Ameti alalised esindused töötavad Tallinnas ja Tartus, maakondades jätkavad tööd arstlikud komisjonid. Komisjoni tööpäevadel viibivad kohal ka Kaitseressursside Ameti ametnikud. Kaitseväeteenistuskohustuslastega suhtlemisel on Kaitseressursside Amet teinud senisest suurema panuse postile ja elektroonilistele sidevahenditele. Samuti on püütud viia miinimumini otsekontaktide vajadust kutsealustega suhtlemisel.

Ümberkorralduste langemine kahe suurema ajateenistusse kutsumise vahelisele ajale ning riigikaitseosakondade ja Kaitseressursside Ameti töökorralduse oluline erinevus ei jätnud Kaitseressursside Ametile piisavalt ajaressurssi sügise ajateenistusse kutsumise ettevalmistamiseks, samuti esines kutsealuste poolset uuevormiliste korralduste ja tegevusjuhiste mittemõistmist või ignoreerimist.

Ajateenistusse mitteilmunute osas algatati Kaitseressursside Ameti poolt väärteomenetlused, käesolevaks ajaks on algatatud 78 väärteomenetlust, trahve on määratud 16 isikule, ettekirjutusi on tehtud 57 ja nende arv suureneb pidevalt.

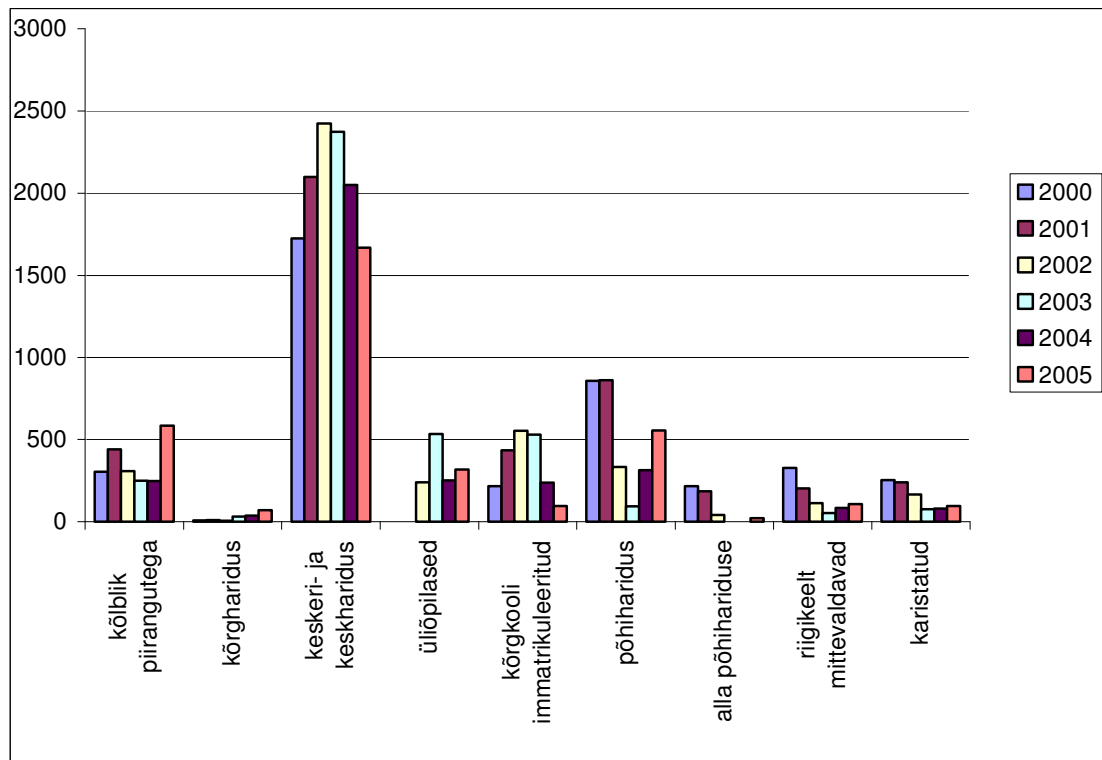
Kaitseministeerium ja Kaitseressursside Amet on töötanud välja ja rakendavad nii "tugevaid" (Kaitseväeteenistuse seaduse muudatused, koostöö teiste ministeeriumide ja valitsusasutustega) kui "pehmeid" (kaitseväeteenistuse ja ajateenistusse kutsumise korra varane tutvustamine, ajateenistusega kaasneva ning tsiviilelus kasutatava väljaõppe võimaluste teadvustamine) mõjutusvahendeid kutsealuste seaduskuulekuse suurendamiseks ja kaitseväeteenistuskohustuse täitmise atraktiivsemaks muutmiseks.

Kaitseressursside Ameti käivitamisraskustega lubab 2005. aasta vaegkutsumist seostada fakt, et 2006. aasta 2. nädala kutsealuste ajateenistusse kutsumise ülesanne on täidetud.

6. Ajateenistus

Vaegkutsumiste tõttu oli kaitsevägi sunnitud mõnede Vabariigi Valitsuse 27. märtsi 2004. a korraldusega nr 212-k kinnitatud "Kaitsejõudude struktuuri ja arenguplaani kuni aastani 2010" ette nähtud operatiivstruktuuri allüksuste ettevalmistamise edasi lükkama ja tegema muudatusi väljaõppeplaanides. Edasi on lükatud jalaväebrigadi luure- ja tankitõrjerühma ning ühe jalaväerühma ettevalmistamine, linnavõitluspataljonile ei valmistata ette luurerühma ja kahte tulejuhtimisjagu. Nende muudatuste mõju kandub ka 2006. ja 2007. aasta väljaõppeprotsessi. Raskusi väljaõppe korraldamisel tekitasid ka oodatust madalamad ajateenijate kontingendi kvaliteedinäitajad.

Ajateenijate kaitseväteenistuskõlblikkus, haridus, riigikeele oskus, karistatus aastatel 2000- 2005

Piiratud kõlblikkusega ajateenijate arvu suurenemine ei ole suurendanud ajateenistusest meditsiinilistel põhjustel ennetähtaegselt vabastatute hulka.

aasta	Piiratud kõlblikkusega %	Ennetähtaegselt vabastatud %
2000	10,6	7,4
2001	15	5,8
2002	11	4,6
2003	10	8,6
2004	10	11,6
2005	25	8,5 (esimesed 3 teenistusküü)

Ajateenistusest ennetähtaegselt vabastamine muudel põhjustel on jätkuvalt marginaalne.

7. Õppekogunemised

Vabariigi Valitsuse 27. septembri 2004.a korralduse nr 728-k “2005.a aasta ajateenijate ja õppekogunemistele kutsutavate reservväelaste arvu kinnitamine” ja Vabariigi Valitsuse 29. märtsi 2005.a korralduse nr 165 “Vabariigi Valitsuse 27. septembri 2004. a korralduse nr 728-k “2005. aasta ajateenijate ja õppekogunemistele kutsutavate reservväelaste arvu kinnitamine” muutmine” alusel määrati kutsuda 2005. aastal õppekogunemistele 1176 reservväelast, nendest reservväelasi-kaitseliitlasi 1135.

- Öppuse "Kevadtorm 2005" maakaitsepataljoni ekvivalent- täideti.
- Lennubaasi side- ja raadiotehnilise eskadrilli reservõppus ja Mereväe õppuse "Amber sea 2005" reservkomponent- täideti.
- Maakaitsepataljoni õppekogunemised Kaitseliidu baasil täideti 35% ulatuses. Alakomplekteerituse põhjustasid:
 - a. Kaitseliidu malevate isikkoosseisu piiratus;
 - b. Kaitseliidu liikmeskonna mittevastavus reservväelastele esitavatele tervisenõuetele (20% kutsututest);
 - c. Õppekogunemistest vabastamine kaitseväeteenistuse seaduse alusel (25% kutsututest);
 - d. Mitteilummine (5% kutsututest).

Seega on Kaitseliit operatiivstruktuuri maakaitsekomponendi mehitajana osutunud oodatust ebaefektiivsemaks. Probleemiks on ka Kaitseliidu tegevliikmele Kaitseliidu seaduse alusel ja reservväelasele kaitseväeteenistuse seaduse alusel rakendatavad erinevad kaitseväeteenistuskõlblikkuse kriteeriumid, mille tulemusena osa Kaitseliidu liikmetest ei ole rakendatavad operatiivstruktuuris sõjaaja ametikohtadel. Üle tuleb vaadata ka õppustel osalevate reservväelaste tasustamine, kuna praegu kehtiv süsteem ei motiveeri reservväelaste osalemist kaitseväe astmepalkade mahajäämuse tõttu riigi keskmisest.

8. 2006. aasta tegevused

Kaitseministeerium on asunud lahendama 2005. aasta teisel poolel ilmnunud probleeme kaitseväeteenistuskohustuse täitmisel. 2005. aasta sügisel moodustatud töögrupi ettepanekute alusel täiustatakse kaitseväeteenistuskohustuslaste motiveerimis- ja mõjutusmeetmete süsteemi. 2006. aastal asutakse komplekselt lahendama kaitseväeteenistuskohustuslaste kaitseväeteenistuskõlblikkusega seonduvat probleemistikku.

Jürgen Ligi
Kaitseminister